DOSAR NR. 3863/2/2010

ROMÂNIA
CURTEA DE APEL BUCUREȘTI-SECȚIA A VIII-A CONTENCIOS ADMINISTRATIV ȘI FISCAL

SENTINȚA CIVILĂ NR. 1266
ȘEDINȚA PUBLICĂ DE LA 21.02.2011
CURTEA CONSTITUITĂ DIN:
PREȘEDINTE - DIANA MAGDALENA BULANCEA
GREFIER - GRIGORE DICULESCU

Pe rol se află pronunțarea asupra acțiunii în contencios administrativ formulată de ***reclamantul*** CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU STUDIEREA ARHIVELOR SECURITĂȚII în contradictoriu cu ***pârâtul*** ANTON CONSTANTIN având ca obiect ***„acțiune constatare"***.

Dezbaterile și susținerile părților au avut loc în ședința publică din data de 09.05.2011, fiind consemnate în încheierea de la acea dată, care face parte integrantă din prezenta sentință, când Curtea, având nevoie de timp pentru a delibera, conform art. 260 din Codul de procedură civilă, a amânat pronunțarea la data de 16.05.2011, pentru când a hotărât următoarele:

CURTEA:

Deliberând asupra cauzei de față, constată următoarele:

Prin cererea înregistrată pe rolul Curții de Apel București Secția a VIII a Contencios Administrativ și Fiscal la data de 30.04.2010, sub nr. 3863/2/2010 ***reclamantul*** CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU STUDIEREA ARHIVELOR SECURITĂȚII a solicitat instanței, în contradictoriu cu ***pârâtul*** ANTON CONSTANTIN, ca prin hotărârea ce se va pronunța, ca urmare a motivelor acțiunii, să se constate existența calității de colaborator al Securității în ceea ce îl privește pe pârât.

În motivarea acțiunii, reclamantul a susținut că, în fapt, prin cererea nr. P 4342/06/20.09.2006, adresată C.N.S.A.S. de către Radio Transilvania, se solicita verificarea, în temeiul fostei legi 187/1999 modificată și completată, în ceea ce îl privește pe pârâtul ANTON Constantin, la data cererii director al Direcției de Sănătate Publică Bistrița Năsăud. Ținând cont de faptul că la data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe, verificările prevăzute de lege, demarata în urma solicitării invocate, se aflau în derulare, potrivit art. 33 alin. 1, precum și potrivit prevederilor art. 3 lit. x din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 24/2008, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 293/2008, cererea formulată de către Radio Transilvania este legală.

Așa cum rezultă și din cuprinsul Notei de Constatare nr. 01/1/2304/27.07.2009, și din înscrisurile atașate cererii, pârâtul ANTON Constantin a fost recrutat inițial la data 30.03.1972 de către organele Inspectoratului Județean de Securitate Bistrița Năsăud, pentru încadrarea informativă a colegilor din cadrul Liceului <Liviu Rebreanu> din Bistrița. În septembrie 1974 fost preluat în legătura Inspectoratului Județean de Securitate Cluj, sub numele conspirativ <DOREL> pentru a fi folosit la încadrarea informativă a anului 1 de studiu, din cadrul Institutului de Medicină și Farmacie Cluj. Deoarece după terminarea facultății și a stagiaturii pârâtul a fost repartizat la Dispensarul Policlinic Bistrița, organele de securitate Cluj au făcut propunerea de abandonare, la data de 17.11.1987, sub motivul că I.J. Bistrița comunica printr-o adresă că sursa <DOREL> nu le este utilă. Cu toate acestea, la data de 17.12.1987 acest inspectorat județean de securitate a procedat în cele din urmă la recrutarea pârâtului,

sub numele conspirativ <ARTUR>, pentru cunoaşterea şi stăpânirea situaţiei operative în problema cetăţeni vest -germani.

Mai arată reclamantul că pârâtul ANTON Constantin avea la data primei recrutări vârsta de 18 ani, motiv pentru care consideră că nu îndeplineşte cazurile de exonerare statuate la art. 2 lit. b, teza a III-a.

Astfel, pentru colaborarea prin furnizare de informaţii trebuie îndeplinite cumulativ următoarele conditii:

1. Informatiile furnizate Securitătii, indiferent sub ce formă, să se refere la activităti sau atitudini potrivnice regimului totalitar comunist. În legătură cu această primă condiţie, potrivit cadrului legal, pentru reţinerea calităţii de colaborator al Securitătii este necesar doar ca materialele probatorii de tipul celor arătate în textele de lege, să se refere la activităţi sau atitudini potrivnice regimului totalitar comunist şi să vizeze îngrădirea drepturilor şi libertăţilor fundamentale ale omului. Deci, reţinerea calităţii de colaborator este legată de furnizarea unor informaţii de natura celor impuse de legiuitor.

2. Informaţiile prevăzute la punctul 1 să vizeze îngrădirea drepturilor şi libertăţilor fundamentale ale omului.

Analizând materialele din speţa dată, se observă că pârâtul ANTON Constantin, în special în ultima perioadă de colaborare 1987-1988, a semnalat organelor de securitate informaţii despre o serie de colegi medici, pretabili, în opinia sa, de a refuza

întoarcerea în tară în cazul în care ar efectua vizite în străinătate. Astfel, la întâlnirea din 29.03.1988, colaboratorul <ARTUR> relatează ofiţerului de legătură că un medic stagiar de la Spitalul Judeţean Bistriţa are un frate stabilit În R.F.G., un altul are cerere de emigrare În Ungaria, un altul are un frate În Suedia. Despre toţi aceştia pârâtul afirmă că "prin discuţiile pe care le poartă, fac comentarii de natură să scoată În evidenţă faptul că În ţara noastră nu te poţi afirma ca medic / ... /. Totodată comentează negativ unele probleme de ordin social şi economic din R.S. România, fac permanentă comparaţie Între viaţa din occident şi cea din ţara noastră". În acelaşi sens sunt şi rapoartele informative din 17.06.1988 (f. 5, vol. 2, R 187199), respectiv cel din 27.08.1988 (f. 7V, vol. 2, R 187199), ambele cuprinzând relatări despre intelectuali români "care vor să emigreze pentru că nu au condiţii să se realizeze pe plan profesional".

În concluzie, apreciază reclamantul, prima condiţie impusă de legiuitor pentru reţinerea calităţii de colaborator al Securităţii prin furnizare de informaţii este îndeplinită, conţinutul anticomunist al materialelor citate fiind evident - critică adusă nivelului de trai, asumată prin depunerea actelor pentru plecarea definitivă din ţară strict din aceste raţiuni.

Nu în ultimul rând, legat de îndeplinirea primei condiţii a art. 2 lit. b, reclamantul apreciază că actele întocmite de foştii ofiţeri de Securitate cu privire la relaţia avută cu informatorii lor se bucură de prezumţia relativă de veridicitate a conţinutului lor, aspect care derivă tot din prevederile articolului citat invocat, acestea conferind o valoare probatoare egală atât relatărilor verbale retinute în scris de lucrătorii operativi eventualelor informaţii oferite în scris de colaboratorii Securităţii. Egalitatea de tratament dintre cele două modalităţi de probare a colaborării cu Securitatea rezultă din formula "indiferent sub ce formă". Un corolar al acestei prezumţii relative de veridicitate este acela că fiecare din cele două modalităţi admise de lege (atât materialele olografe, cât şi relatările verbale consemnate de ofiţer) are valoare probatoare de sine stătătoare, în mod independent de existenţa unor alte dovezi.

Şi ce-a de-a doua condiţie este asigurată deoarece nu se poate reţine că furnizarea unor informaţii de asemenea natură nu a fost făcută conştient, având reprezentarea clară a faptului că relatări ca cele prezentate anterior nu rămâneau fără urmări. Altfel spus, prin furnizarea acestei informaţii, pârâtul a conştientizat că asupra persoanelor la

care s-a referit în delațiunile sale se pot lua măsuri de urmărire și verificare (încălcarea dreptului la viață privată) și, prin urmare, a vizat această consecință. Dat fiind că informațiile furnizată puteau duce la urmărirea pe motive politice a celor semnalați, se îndeplinește și cealaltă condiție pusă de legiuitor pentru reținerea calității de colaborator al Securității, anume furnizarea de informații cu privire la situații neagreate de puterea totalitar comunistă. Urmare a celor relatate de sursa <ARTUR>, persoanele respective au fost luate în evidența dosarului de problemă, primind în acest sens sarcina de "a obține și alte date legate de preocupările și intențiile" respectivilor, precum și "să aprofundeze informațiile referitoare la comentariile concrete pe marginea evenimentelor recente". În concluzie, informațiile furnizate de pârâtul ANTON Constantin au îngrădit dreptul la dreptul la viața privată prevăzut art. 17 din Pactul Internațional cu privire la Drepturile Civile și Politice și dreptul al libertatea de exprimare prevăzut de art. 28 din Constituția României din 1965, coroborat cu art. 19 din Pactul Internațional cu privire la Drepturile Civile și Politice.

În drept, reclamantul și-a întemeiat acțiunea pe conținutul următoarelor articole: art. 3 lit. x, art. 2 lit. b), art. 8 lit. a), art. 11 alin. 1 și art. 33 alin. 1 ale Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 24/2008 privind accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității, aprobată cu modificări și completări prin Legea 293/2008, coroborate cu art. 31 alin. 2, art. 35 alin. 5, lit. a din Regulamentul de organizare și funcționare al C.N.S.A.S adoptat prin Hotărârea nr. 2/2008, precum și pe dispozițiile articolului 112 al Codului de Procedură Civilă.

În dovedirea acțiunii, reclamantul a depus o serie de înscrisuri.

Cererea este scutită de la plata taxei de timbru și a timbrului judiciar.

***Analizând actele și lucrările dosarului, în raport de obiectul cererii de chemare în judecată și de temeiurile de drept incidente în cauză, Curtea reține următoarele*:**

În considerarea dispozițiilor art. 3 lit. x) din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 24/2008, privind accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 293/2008 - text potrivit căruia „Pentru a asigura dreptul de acces la informații de interes public, orice cetățean român, cu domiciliul în țară sau în străinătate, precum și presa scrisă și audiovizuală, partidele politice, organizațiile neguvernamentale legal constituite, autoritățile și instituțiile publice au dreptul de a fi informate, la cerere, în legătură cu existența sau inexistența calității de lucrător al Securității sau de colaborator al acesteia, în sensul prezentei ordonanțe de urgență, a candidaților la alegerile prezidențiale, generale, locale și pentru Parlamentul European, precum și a persoanelor care ocupă următoarele demnități sau funcții: *„x) persoanele cu funcție de conducere din direcțiile sanitare județene, din direcțiile județene de sănătate publică și a municipiului București, din Colegiul Medicilor din România, din casele de asigurări de sănătate, directorii de spitale, precum și medicii psihiatri, anatomo-patologi și legiști;;"* , s-a procedat, la cererea Radio Transilvania, la verificarea calității pârâtului de colaborator al Securității, în calitate de Director al Direcției de Sănătate Publică Bistrița - Năsăud.

Potrivit Notei de Constatare nr. 01/1/2304/27.07.2009 (filele 15 - 24 din dosar), la verificarea efectuată conform prevederilor art. 3 lit. x) din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 24/2008, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 293/2008, la cererea Radio Transilvania, prin prelucrarea materialului arhivistic, CNSAS l-a identificat pe pârâtul **ANTON CONSTANTIN** cu dosarele de rețea nr. R 190597, (cota CNSAS), în 2 volume, precum și cu dosarul nr. R187199 în 2 vol., din care rezultă că pârâtul a fost recrutat mai întâi în anul 1972, pe când era elev la Liceul „L.REBREANU", din Bistrița, pentru încadrarea informativă a colegilor de liceu, până în anul 1973, apoi după efectuarea stagiului militar obligatoriu și începerea studiilor la Facultatea de Medicină Generală din Cluj, fiind reînregistrat în calitate de colaborator

în evidențele ISJ Cluj, figurând până în 1987, cu numele conspirativ „DOREL". Ulterior, în calitate de medic internist la Spitalul Județean Bistrița – Năsăud, pârâtul figurează ca fiind recrutat „în scopul de a fi dirijat pe lângă unele persoane aflate în atenția compartimentului de contraspionaj și pentru a fi folosit în activitatea de supraveghere informativă a activității unor cetățeni străini." și activând în perioada 1987 – 1989 sub numele conspirativ „ARTHUR".

În această calitate, acesta a furnizat informații cuprinse în notele raport, precum și informările și notele de analiză existente în cele două dosare de rețea, în esență, referitoare la atmosfera din clasa sa, în perioada liceului, ulterior cu privire la studenții străini, colegi în cadrul Facultății de Medicină, și îndeosebi cu privire la cei libanezi și opiniile acestora referitoare la situația din Orientul Mijlociu, ulterior, în ceea de a doua perioadă de colaborare, informațiile sale vizând activitatea și preocupările colegilor de serviciu, comentariile și discuțiile acestora referitoare la condițiile de muncă, problemele de ordin social și economic din RS ROMÂNIA, comparativ cu alte țări occidentale, intenția unor colegi de a face excursii în Occident, intenția altora de plecare definitivă din țară, din cauza condițiilor ce nu le permită să se realizeze pe plan profesional, nemulțumirile față de lipsa de sprijin din partea autorităților în rezolvarea unor situații personale, legătura unor cetățeni români cu cetățenii străini ce au vizitat România sau stabiliți în străinătate.

Analizând documentația depusă de către reclamant în susținerea acțiunii în constatare, Curtea reține că situația de fapt expusă rezultă din filele extrase din dosarele de rețea identificate, aspecte de altfel necontestate de către pârât.

Reținută fiind starea de fapt supusă examinării, urmează a se verifica măsura în care activitățile pârâtului **ANTON CONSTANTIN** se încadrează în sfera de aplicare a OUG nr. 24/2008 privind accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității.

Potrivit dispozițiilor art. 2 lit. b din actul normativ menționat, colaborator al Securității este „persoana care a furnizat informații, *indiferent sub ce formă*, precum note și rapoarte scrise, relatări verbale consemnate de lucrătorii Securității, prin care se denunțau activitățile sau atitudinile potrivnice regimului totalitar comunist și care *au vizat* îngrădirea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului".

Din documentele invocate în paragrafele anterioare reiese în mod cert întrunirea primei cerințe, privind furnizarea de către pârât organelor de securitate de informații privind activități sau atitudini potrivnice regimului totalitar comunist.

Privind sintagma *activități sau atitudini potrivnice regimului totalitar comunist* din perspectiva rațiunii și finalității legii, trebuie să avem în vedere ceea ce autoritățile regimului comunist considerau, *factum notorium*, ca fiind activități și/sau atitudini potrivnice regimului, întrucât aprecierea proprie a acestora era cea care declanșa luarea de măsuri împotriva persoanelor vizate de delațiuni, aceste autorități fiind cele care defineau în mod absolut discreționar atât ceea ce era permis, cât și ceea ce era interzis în societatea românească, fapt caracteristic de altfel tuturor regimurilor totalitare.

În speță, simpla comunicare a concepțiilor politice și sociale, manifestarea nemulțumirilor față de condițiile socio - economice sau de desfășurare a activității, relațiile cu persoane având rude în străinătate sau direct cu persoane cetățeni străini aflați pe teritoriul României, temporar sau definitiv ori aflate în străinătate, intenția unor cetățeni români de a părăsi țara, de a efectua vizite în străinătate, de a procura valută, erau privite ca potrivnice regimului comunist și considerate periculoase pentru securitatea acestuia, determinând urmărirea informativă a persoanei în cauză.

Se impune în continuare a fi analizat dacă această furnizare de informații viza îngrădirea unor drepturi și libertăți fundamentale ale omului.

Analiza documentelor evocate mai sus induce concluzia instanței în sensul întrunirii și a celei de-a doua condiții.

Astfel, furnizarea acestor informații către organele de securitate a expus persoanele în cauză unor consecințe negative pentru ele (precum supravegherea informativă a acestora, interceptarea corespondenței, supravegherea informativă a membrilor familiei și a persoanelor din anturajul celui urmărit ș.a.), vizând îngrădirea următoarelor drepturi și libertăți fundamentale ale omului, consacrate legislativ în epocă astfel:

Dreptul la libertatea de exprimare, libertatea opiniilor și de conștiință, consacrate în

- art. 28 din Constituția Republicii Socialiste România din 1965, în vigoare în perioada de referință, potrivit căruia „Cetățenilor Republicii Socialiste România li se garantează libertatea cuvântului, a presei, a întrunirilor, a mitingurilor și a demonstrațiilor"

- art. 30 alin. 1 din Constituția Republicii Socialiste România din 1965, în vigoare în perioada de referință, potrivit căruia „Libertatea conștiinței este garantată tuturor cetățenilor Republicii Socialiste România".

- art. 19 pct. 1 și 2 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, ratificat de România prin Decretul nr. 212/1974, texte potrivit cărora „ (1) Nimeni nu trebuie să aibă de suferit din cauza opiniilor sale. (2) Orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare; acest drept cuprinde libertatea de a căuta, de a primi și de a răspândi informații și idei de orice fel, indiferent de frontiere, sub formă orală, scrisă, tipărită ori artistică, sau prin orice alt mijloc, la alegerea sa";

2. *Dreptul la viață privată,* consacrat în art. 17 pct. 1 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, ratificat de România prin Decretul nr. 212/1974, potrivit căruia „Nimeni nu va putea fi supus vreunor imixtiuni arbitrare sau ilegale în viața particulară, în familia, domiciliul sau corespondența sa, nici la atingeri ilegale aduse onoarei și reputației sale".

Unul dintre drepturile fundamentale garantate de Constitutia Romaniei este cel de a avea acces la orice informatie de interes public (art. 31, alin. 1). Potrivit aceluiasi articol, autoritatile publice "sunt obligate sa asigure informarea corecta a cetatenilor asupra treburilor publice si asupra problemelor de interes personal" (alin. 2). Ratiunea Legii nr. 187/1999 a fost de a descrie modalitatile de exercitare a acestui drept fundamental, dupa cum reiese si din lectura art. 2 al acestei legi: „pentru a asigura dreptul de acces la informatiile de interes public, orice cetatean roman cu domiciliul in tara sau in strainatate, precum si presa scrisa si audiovizuala, partidele politice, organizatiile neguvernamentale legal constituite, autoritatile si institutiile publice au dreptul de a fi informate, la cerere, in legatura cu calitatea de agent sau de colaborator al organelor Securitatii, ca politie politica, a persoanelor care ocupa sau candideaza pentru a fi alese ori numite in urmatoarele demnitati sau functii", acestea fiind enumerate in același articol 2.

Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității (CNSAS) este o instituție înființată în baza Legii 187/1999 cu modificările ulterioare, cu scopul de a pune la dispoziția cetățenilor români dosarele și documentele întocmite de fosta Securitate până la data de 22 decembrie 1989.

Din punctul de vedere al intenției de reglementare, potrivit preambulului Legii nr. 187/1999, *„În perioada de dictatură comunistă, cuprinsă între 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989, Partidul Comunist Român a exercitat, în special prin organele securității statului, parte a poliției politice, o permanentă teroare împotriva cetățenilor țării, drepturilor și libertăților lor fundamentale. Aceasta îndreptățește accesul la propriul dosar și deconspirarea poliției politice comuniste, în condițiile prezentei legi."*

Legea nr. 187/1999 nu a prevăzut doar posibilitatea cetățenilor de a avea acces la dosarele persoanelor alese de populație sau numite de către autorități, ci și *posibilitatea accesului la dosarele altor categorii de persoane care ocupă poziții sau desfășoară activități cu un*

impact semnificativ pentru viața societății și care trebuie deci să beneficieze de încrederea opiniei publice. Pentru toate aceste categorii de persoane, legea a prevăzut necesitatea deconspirării relațiilor cu fosta securitate tocmai pentru a evita ca încrederea opiniei publice în entitățile pe care aceste persoane le reprezintă să fie afectată de acuzații nedovedite referitoare la colaborarea cu organele regimului totalitar. S-a considerat deci că *cetățenii României au dreptul să cunoască trecutul celor care reprezintă structuri ce joacă un rol important în societatea civilă românească.*

OUG nr. 24/2008 privind accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității a preluat rațiunea actului normativ inițial: prin art. 3 lit. a-z se consacră dreptul la informare cu privire la existența sau inexistența calității de lucrător al Securității sau de colaborator al acesteia, în sensul ordonanței de urgență, a candidaților la alegerile prezidențiale, generale, locale și pentru Parlamentul European, precum și a persoanelor care ocupă demnitățile sau funcțiile enumerate.

Dispozițiile nu instituie premisele unei răspunderi morale și juridice colective, fără existența unei fapte infamante și fără vinovăție, ci reflectă doar o materializare a dreptului la informare al cetățenilor cu privire la persoanele care ocupă funcții sau demnități publice, dacă și în ce măsură aceștia au suprimat sau îngrădit, prin acțiunile lor, drepturi și libertăți fundamentale ale omului, evaluare care se face de instanța de judecată in concreto, în raport de situația particulară a fiecăruia, prin evaluarea propriilor lor acțiuni.

Curtea apreciază că argumentele pârâtului, referitoare la cunoașterea aspectelor relatate de către un cerc larg de persoane ori notorietatea unor împrejurări relatate, nu sunt de natură să determine inaplicabilitatea dispozițiilor ordonanței, în contextul în care, potrivit măsurilor dispuse în urma majorității informațiilor furnizate de către pârât, au fost luate măsuri operative cu privire la persoanele vizate (stabilirea persoanelor apropriate, cercul de relații, dacă printre acestea sunt deținători de secrete sau au acces la date și documente cu astfel de caracter; ce intenții are în privința legăturii cu cetățeanul arab; stabilirea de detalii în legătură cu preocupările viitorului soț când intenționează să viziteze țara; dacă poartă corespondență cu cetățenii străini și care este forma de legătură; atragerea la discuții în scopul de a afla alte date de interes despre cetățeanul vest – german și de a afla ce intenții are acesta pe viitor, care este poziția lui vis – a – vis de unele evenimente din viața social politică a țării etc.).

Fiind, prin urmare, întrunită ipoteza normei legale cuprinsă în art. 2 lit. b din OUG nr. 24/2008 privind accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității, instanța – în temeiul art. 11 din același act normativ – va admite prezenta acțiune și va constata calitatea pârâtului de colaborator al Securității.

CURTEA DE APEL BUCUREȘTI
SECȚIA
Prezenta copie fiind conformă cu originalul aflat în dosarul acestei instanțe se legalizează de noi.
GREFIER ȘEF,

PENTRU ACESTE MOTIVE
ÎN NUMELE LEGII
HOTĂRĂȘTE:

Admite acțiunea, formulată de către *reclamantul* CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU STUDIEREA ARHIVELOR SECURITĂȚII, cu sediul în București, sector 3, str. MATEI BASARAB, nr. 55-57, în contradictoriu cu *pârâtul* ANTON CONSTANTIN, cu domiciliul în Bistrița, ..., Județul Bistrița - Năsăud.

Constată calitatea de colaborator în privința pârâtului.

Cu drept de recurs în termen de 15 zile de la comunicare.

Pronunțată în ședință publică, astăzi, 21.02.2011.

PREȘEDINTE,
Diana Magdalena Bulancea

GREFIER,
Grigore Diculescu

